

навичок, мовленнєвих здібностей. Комунікативна компетенція охоплює кілька підсистем знань, серед яких – мовна й мовленнєва компетенції [6].

Отже, комунікативна компетентність дошкільного педагога – це його невід’ємна професійна здатність, необхідна для ефективного виконання педагогічної діяльності в дошкільному навчальному закладі.

Література

1. Беленька Г.В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія / Ганна Володимирівна Беленька. – К. : Університет, 2011. – 320 с.
2. Ромашина С.Я. Речь учителя как средство дидактического коммуникативного воздействия // Начальная школа, 2005. - № 2. – С.71-73.
3. Хуторской А. Ключевые компетентности как компонент личности – ориентированной парадигмы образования / А. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58-64.
4. Луценко І. Педагогічний стиль мовлення / І. Луценко // Дошкільне виховання. - 2000. - № 1. - С. 9-10
5. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / О.М. Семенов. – Суми : Мрія-1, 2005. – 404 с.9
6. Богуш А.М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А.М. Богуш. – 4-те вид. доопр. і доп. – Х. : Ранок, 2013. – 192 с.

УДК 159.923.2:378:37.091.12:159-051:316.614

ДОЛИНАЙ М.І, ЯМЧУК Т.Ю.
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У сучасній психології зростає інтерес до аспектів професійної підготовки, зокрема, до особливостей розвитку професійної самосвідомості та ідентичності майбутніх фахівців. Психологи вважають період професійного навчання сприятливим для формування світогляду студентів, їх особистісного і професійного самовизначення, розвитку професійної ідентичності. Адже період професійного навчання забезпечує найбільш інтенсивну фазу процесу соціалізації.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показує, що в сучасній психології відсутній єдиний концептуальний підхід до вивчення проблеми становлення професійної ідентичності майбутніх психологів у процесі соціалізації в ЗВО. Серед сучасних досліджень на увагу заслуговують: концепції професійної ідентичності (Л. Зливков, Ю. Поваренков, Л. Шнейдер); дослідження процесу особистісно-професійного становлення психологів (Ж. Вірна, В. Панок, Н. Чепелева, Н. Шевченко); дослідження чинників розвитку професійної ідентичності (І. Дружиніна, О. Карпов, Ю. Овчинікова, О. Полат, Ю. Фокін та ін.); характеристика становлення профіідентичності студентів, зокрема в процесі соціалізації у ЗВО (Т. Березіна, А. Маркова, Ю. Поваренков); концепції соціалізації особистості (Н. Голованова, А. Мудрик, С. Савченко); дослідження інститутів соціалізації (Н. Андреєнкова, В. Титаренко та ін.).

Визначаємо професійну ідентичність майбутнього психолога як багатовимірний та інтегративний психологічний феномен; прийнятий особистістю психолога образ самого себе, який виник на основі усвідомлення власних особистісно-професійних характеристик. Вважаємо, що професійна ідентифікація – це процес ототожнення індивідом себе зі значущою особою або групою з метою позитивного самоприйняття та формування «Я-концепції»; процес, який відбувається в досвіді та спілкуванні. Тобто, основа професійної самоідентифікації – самоусвідомлення; основні детермінанти – професійні цінності, цілі, професійний досвід; репрезентація (як і всякої суб'єктивної реальності, яка усвідомлюється) – через мову; виконавчий механізм – процеси ідентифікації. Тому, однією з важливих складових професійної ідентифікації є професійна соціалізація майбутніх психологів, вагомим критерієм успішності якої є сформована профіідентичність, яка забезпечує належну продуктивність навчально-виховного процесу у ланці вищої освіти, професійний розвиток особистості студентів, актуалізацію їх суб'єктної активності, успішність їх майбутньої професійної діяльності. Професійна соціалізація розглядається як тривалий, багатоплановий, суперечливий процес адаптації відповідно до умов та особливостей професійного становлення, що передбачає набуття особистістю професійного досвіду.

Отже, процес професійної соціалізації майбутніх психологів в умовах професійної підготовки включає: вибір професії; адаптацію до умов навчально-професійного середовища; засвоєння навчального змісту та формування практичних умінь; сформованість професійної готовності (формування професійної ідентичності). Серед чинників, що впливають на становлення професійної ідентичності майбутніх психологів у процесі соціалізації в ЗВО, дослідники виокремлюють: індивідуально-особистісні характеристики; емоційно-позитивне сприйняття інформації про професію та себе; освітньо-професійний зміст; соціально-професійну орієнтованість; відчуття належності до професійної групи; професійне спілкування. Взаємозв'язок цих чинників з професійно-освітнім простором створює позитивні психологічні умови для розвитку та формування професійної ідентичності студентів.

Література

1. Балюк, А. Особливості професійної соціалізації студентів магістратури соціо-гуманітарного профілю: структурно-функціональна модель [Текст] / А. Балюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка ; [редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова та ін.]. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – № 6 (80). – С. 130–142.
2. Сидоренко І. В. Психолого-педагогічні знання як фактор професійної соціалізації майбутніх фахівців у системі вищої освіти / І. В. Сидоренко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Sos_Gum/Npchdu/Pedagogy/Vypusk_4_2012
3. Яненко Я. В. Мультимедійний творчий проект як форма самостійної роботи студентів та чинник їх професійної соціалізації / Я. В. Яненко // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2019. - Т. 69, № 1. - С. 174-185. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_69_1_17.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>